

۵. حدیث غدیر

ضرورت امامت از دیدگاه نقل

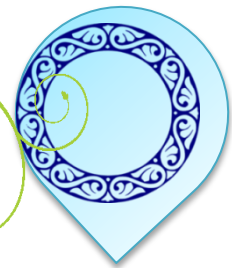
يا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ؛

ای پیامبر، آنچه از جانب پروردگارت به سوی تو نازل شده، ابلاغ کن؛ و اگر نکنی پیامش را نرسانده‌ای. و خدا تو را از [گزند] مردم نگاه می‌دارد. (مائده آیه ۶۷)

این آیه در مورد داستان غدیر نازل شده است. پیامبر در آخرین سال عمرش در موقع بازگشت از سفر حج در سرزمینی به نام غدیر خم دست علی (ع) را بالا برد و فرمود: **أَيُّهَا النَّاسُ مَنْ أُولَى النَّاسِ بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنْفُسِهِمْ؟**؛ ای مردم چه کسی بر مؤمنان از خود آنان سزاوارتر است؟ در پاسخ گفتند: خدا و پیامبر او بهتر می‌دانند. پیامبر (ص) فرمود:

مَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ فَعَلَيْ مَوْلَاهُ؛ آن کس که من مولای او هستم، علی مولای اوست.

مقصود از مولی

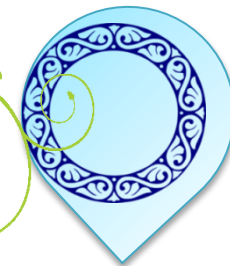

اهل سنت که نمی توانند در سند حدیث غدیر خدشه ای وارد کنند در معنای کلمه مولی مناقشه کرده اند و گفته اند منظور از مولی دوست است.

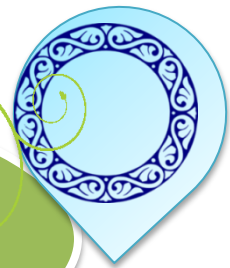
قراین بسیاری گواهی می دهند که مراد از این تعبیر، زعامت و رهبری است نه دوستی :

۱. پیامبر (ص) پیش از گفتن جمله «من کنت مولاه فعلی مولاه» فرمود: «الست اولی بکم من انفسکم؟ آیا من نسبت به شما از خودتان اولی تر نیستم؟» هدف از تقارن این دو عبارت چیزی جز اثبات مقام ولایت برای علی بن ابی طالب (ع) نیست
۲. پیامبر (ص) در آغاز سخنانی خود، از نزدیک شدن مرگ خویش سخن گفته است. حضرت برای پس از مرگ خود، می خواهد خللی را که از رحلت او پدید می آید پُر کند. آنچه می تواند این خلأ را پر کند، امامت و زعامت است، نه محبت و دوستی.

مقصود از مولی

۳. گزارش‌های تاریخی حاکی است که برخی از یاران پیامبر، مانند عمر بن خطاب، پس از اتمام سخنان آن حضرت، ولایت علی (ع) را بروی تبریک و تهنیت گفتند: گوارا باد تو را ای پسر ابوطالب که مولای هر زن و مرد مؤمن گشتی.
۴. حسان بن ثابت در روز غدیر، با اجازه پیامبر (ص)، حدیث غدیر و ولایت علی (ع) را به نظم درآورد.
۵. مسأله دوستی علی (ع) آن قدر نگران کننده نبود که در آیه تبلیغ با آن لحن داغ و تهدیدآمیز، بیان شود و پیامبر (ص)، از افشای آن، احساس خطر کند.
۶. مسأله دوستی علی (ع) مطلب پیچیده‌ای نبود که نیاز به آن همه تأکید، بیان، متوقف ساختن آن قافله عظیم، در وسط بیابان خشک و سوزان، خطبه خواندن و گرفتن اعتراف‌های پی در پی از جمعیت داشته باشد.

چرا پیامبر (ص) در حدیث غدیر به جای

کلمه «مولی» کلمه «خلیفه» را بکار نبرد؟

آیا اگر پیامبر (ص) به جای کلمه مولی کلمه خلیفه را بکار می برد، آنان که حدیث غدیر را با این همه وضوح توجیه کرده اند نمی گفتند منظور از خلیفه، خلیفه در ردّ امانات و ادای دیون و امثال آن است؟
حقیقت آن است که رسول خدا (ص) در روایات بسیاری با عنوان «خلیفه من» علی (ع) را معرفی کرده است. علامه امینی در روایت رسول اکرم (ص) لفظ «خلیفتی» را از منابع بسیار متعدد روایی، تفسیری و تاریخی اهل سنت نقل می کند.

۶. حدیث منزلت

صاحب نظران، این حدیث را به لحاظ سند از صحیح ترین و محکم ترین احادیث نبوی به شمار آورده اند. بر اساس یکی از روایات، پیامبر اکرم به علی بن ابی طالب (ع) فرمود:

أَنْتَ مِنِّي بِمَنْزِلَةِ هَارُونَ مِنْ مُوسَى إِلَّا أَنَّهُ لَا نَبِيَّ بَعْدِي

تو نسبت به من به منزله هارون نسبت به موسی هستی، جز آنکه پس از من پیامبری نیست.

هارون وزیر موسی و شریک موسی در امر رسالت بود و موسی توسط او نیرومند شد.

۷. حدیث اثنا عشر

عبداللہ بن مسعود در پاسخ به این پرسش که آیا شما از رسول خدا چیزی در باره خلافت پس از خودش پرسیدید، پاسخ داد:
پیامبر ما فرمود: پس از او دوازده خلیفه به عدد نقیبان و سرکردگان بنی اسرائیل خواهد بود.

در باره اینکه منظور پیامبر از این دوازده مرد قرشی چه کسانی هستند، منابع روایی اهل سنت ساکت اند؛ بنابراین از پیش خود حدس‌ها و گمان‌هایی در باره اشخاص زده‌اند که فاقد حجیت عقلی و شرعی است.

۷. حدیث اثنا عشر

عبداللہ بن مسعود در پاسخ به این پرسش که آیا شما از رسول خدا چیزی در باره خلافت پس از خودش پرسیدید، پاسخ داد:
پیامبر ما فرمود: پس از او دوازده خلیفه به عدد نقیبان و سرکردگان بنی اسرائیل خواهد بود.

در باره اینکه منظور پیامبر از این دوازده مرد قرشی چه کسانی هستند، منابع روایی اهل سنت ساکت اند؛ بنابراین از پیش خود حدس‌ها و گمان‌هایی در باره اشخاص زده‌اند که فاقد حجیت عقلی و شرعی است.

دلائل عصمت امام

یکی دیگر از اختلافات اهل سنت و شیعه موضوع، عصمت یا مصونیت از خطا و گناه امام است. دلائل عصمت امام عبارتند از:

۱. آیه عهد

هنگامی که ابراهیم (ع) مقام امامت را برای برخی از ذریه و فرزندان خود تقاضا کرد، با اجابت مشروط از جانب خدا روبه‌رو شد:

لَا يَنَالُ عَهْدِي الظَّالِمِينَ؛ پیمان من به ستمگران نمی‌رسد. بقره
۱۲۴.

ظلم، شرك و هر گونه اعتقاد باطل و گناه را دربرمی‌گیرد. بنابراین اگر امامت عهد و منصب الهی است، در آن صورت ملازم با عصمت است.

دلائل عصمت امام

۲. آیه تطهیر

إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيراً؛ احزاب ۳۳
خدا فقط می خواهد آلودگی را از شما خاندان [پیامبر] بزدايد و شما را پاک و پاکیزه گرداند.

مقصود از «رجس» در آیه، هر نوع پلیدی فکری و روحی و رفتاری است که گناه از مصادیق بارز آن است. بر اساس روایات متواتر، مقصود از اهل بیت در این آیه، علی (ع)، فاطمه زهرا و امام حسن و امام حسین علیهم السلام هستند.

دلائل عصمت امام

۳. حدیث ثقلین

پیامبر اسلام (ص): انی تارك فيكم الثقلين كتاب الله و عترتی ما ان تمسکتُم بهما لن تضلوا ابدا ... و انهما لن یفترقا حتی یردا علیّ الحوض؛
من دو چیز گرانبها برای شما باقی می‌گذارم: کتاب خدا و عترتم را. مادامی که به این دو تمسک جویند، هیچ‌گاه گمراه نمی‌شوید ... و این دو از هم جدا نمی‌شوند، تا اینکه بر حوضی بر من وارد شوند.
چیزی که تمسک به آن مایه هدایت است و از گمراهی بازمی‌دارد و هرگز از قرآن جدا نمی‌شود، باید از هرگونه خطا و گناه مصون باشد.

دلایل عصمت امام

۴. حدیث

سفینه

پیامبر اسلام (ص):

انّ مَثَلَ أَهْلِ بَيْتِي فِيكُمْ مَثَلُ سَفِينَةِ نُوحٍ فِي قَوْمِي مَنْ رَكِبَهَا نَجَى وَ مَنْ تَخَلَّفَ عَنْهَا غُرِقَ؛

آگاه باشید که اهل بیت من در میان امتم، مانند کشتی نوح است که هر کس بر آن نشست، نجات یافت و هر کس که به آن پناه نبرد، غرق شد.

بر این اساس کسانی که مایه رستگاری امت اند، طبعاً از خطا و اشتباه به دور خواهند بود.